

Elveszett a szatíra

Dan Gilroy: *Velvet Buzzsaw*

A dekadens Los Angeles-i művészvilág és műkereskedelem kritikájának szánt *Velvet Buzzsaw* előbb a Sundance Filmfesztiválon, majd a Netflixen, illetve korlátozott számú filmszínházban próbálja meglepni, sokkolni és elgondolkodtatni a nézőket, inkább kevesebb, mint több sikerrel. Dan Gilroy, a kritika által ünnepeelt és számos díjjal kitüntetett *Éjjeli féreg* (*Nightcrawler*) rendezője hiába mentette át főszereplőjét, Jake Gyllenhaalt legújabb alkotásába, úgy tűnik, ezúttal képtelen volt eldönteni, milyen filmet szeretne készíteni.

Egy társasház emeleti lakásának tulajdonosa meghal, egyik szomszédja pedig, egy menő galériatulajdonos munkatársa, véletlenül rábukkan hátrahagyott munkáira. Groteszk, felkavaró festményekről van szó. A képek szinte hipnotikusan hatnak a cinikus és dörzsölt műkereskedőkre, biztosak benne, hogy megfoglalták az Isten lábát. A hisztéria egyre nő, vele együtt a képek ára is. Egészen addig, amíg az alkotások el nem kezdenek a kurátorok ellen fordulni – fizikailag.

Az ítésk mérlegel – Jake Gyllenhaal

A film színes, kontrasztos képsorokkal indít, a kortárs művészeti alkotásokhoz, installációkhoz hasonló díszletek között mozognak furcsa figurái: a félelmetes műkritikus, aki egyetlen cikkével a világhírig röphíthet vagy a föld alá temethet egy kiállítását és vele együtt az alkotót (Jake Gyllenhaal), a mindenható galériatulajdonosnő és korábbi punkzenész (Rene Russo), egyenlő mértékben gátlástalan riválisa (Tom Sturridge), a feltörekvő asszisztens (a *Stranger Things*ből ismert Natalia Dyer), akinek legfontosabb tennivalója a film alatt az lesz, hogy hullákat fedezzen fel, a minden hájjal megkent kurátor (Toni Collette) és az alkotói válságban szenvedő öregedő művész (John Malkovich). A film a maga furcsaságában egy ideig fenn is tartja az érdeklődést, és ha most leírom, hogy hirtelen meglep egy szokatlan horrorjelelennel, lehet, hogy az olvasók egy része azt fogja gondolni, ezt mindenképp látnia kell. De sajnos sem a horrorelemek nem tudnak „ütni”, sem a galériák világának a kritikája nem tud igazán „csípni”. A gyilkosságjeleneteknek semmilyen bevezetésük nincs, nem épül fel semmilyen feszültség, lesből, a semmiből támadnak, de nem elég brutálisak ahhoz, hogy azzal sokkoljanak, ezért egyáltalán nem félelmetesek. Ez nem is

lenne baj, ha egyértelmű lenne, hogy a *Velvet Buzzsaw* nem horrorfilm, nem akar ijesztgetni, hanem az erőszakon keresztül szeretné felhívni a figyelmet olyan kérdésekre, mint a művészet árucikké válása, a galériák és műgyűjtők (tehát a pénz) mindenhatósága, a kreativitás meggyilkolása – ezer hasonló problémát tudnánk még felvetni az alaphelyzet kapcsán, csak egy a baj: a film nem veti fel ezeket.

A jó ötletek és a néhány tényleg erős szatirikus jelenet (ilyen a Gretchen halála a galériában, vagy a műalkotásnak nézett szemeteszsákok Pier műtermében) megléte ellenére így a film kihagyott ziccerek sorozatának tűnik. Az író-rendező számos jó elemet összegyűjtött és egymás után fűzött, aztán a legjobbakat remélve összerakta az egészet egy filmmé, csak hogy ráolvasással és imádsággal még soha nem állt össze a legjobb ötletek sorozata sem koherens mozivá.

Amiért mégis érdemes lehet megnézni a filmet – szokatlanságán kívül –, az a színészgárda, amely láthatóan élvezte a munkát, bár sajnos Gyllenhaalon kívül egyikük sem kapott komolyabb játékidőt. A magam részéről remélem, hogy Gilroy a következőkben bátrabban hangot ad majd a mondanójának (mert az nagyon is érződik, hogy van mit elmon-

dania), és ennél sokkal alaposabban átgondolja majd, hogyan tehetne egy ilyen meredek zsánerkocktelt koherenssé. Én szívesen megnézném.

NAGY ORSOLYA

Velvet Buzzsaw

2019,

Amerikai Egyesült Államok

Írta és rendezte: Dan Gilroy

Fényképezte: Robert Elswit

Zeneszerző: Marco Beltrami,
Buck Sanders

Szereplők: Jake Gyllenhaal,
Rene Russo, Toni Collette,
Zawe Ashton, Tom
Sturridge, Natalia Dyer,
Daveed Diggs, Billy
Magnussen, John Malkovich